

Glosar

A

abete, vb. - a abate
abde, adv. - abia
acar, adv. - ori, fie că, măcar
acastauă, *acastău*, s. - loc special amenajat pentru potcovirea vitelor cornute, unde se bagă capul vitelor și sunt legate cu lanț sau funie.
acăț, *acaț*, s. - salcâm
acăța, vb. - a agăța
adârma, vb. - a doborî, a dărâma
adezmă, *adiazmă*, s. - aghiasmă
agâmba, vb. - a strâmba, a(-l) paraliza
ageag, *ajag*, s. - argilă
agini, vb. - a (se) ajunge, a se sătura
ai, s. - usturoi; an(i)
aiesta, pron., adj. - acesta
ajag, s. - v. ageag
alac, s. - grâu sălbatic
aldămaș, s. - cinstire cu băutură la încheierea unui târg/afacere.
aldină, s. - albină
alie, vb. - să se aline
almintrea, *almintrelea*, adv. - alminteri
amu, adv. - acum
anglie, s. - stofă
animă, s. - inimă
apă botează, loc. s. - Bobotează
arădui, vb. - a pune la cale, a porni
ardău, s. - pădurar
argint viu, s. - mercur
astară, adv. - astă seară
astupuș, s. - dop
ațuța, vb. - a ațuța
azimă, s. - pâine de mălai, făcută numai cu sare și apă, fără nimic pentru dospit
B
babdiță, s. - diaree
baie, s. - mină
baiul cel rău, boala ce ré, loc. s. - epilepsie
bagău, s. - tutun, tabac; "a ține ~" - a mesteca tutun
balmoș s. - mămăligă fiartă în smântână și unt sau caimac (fără apă), cotoz
baraboi, s. - cartofi
barșon, s. - catifea
batăr, adv. - oricât, numai, măcar
bate, vb. - a lătra, a bate
băbdițat, s. - descântec contra diareei
băjucuri, vb. - a batjocori
băla, adj. - albă (oaie), bălaie
bănat, banat, s. - dor, supărare
băncută, s. - ban (de hârtie)
bărbănoc, s. - floare de munte
bărnaci, adj. - brunet, "ochi ~" - ochi negri, câprui
bătaie, s. - război
bdiță, s. - necaz, belea
bdiraie, s. - primari, birăi
bdirău, s. - birău, primar, șef
bdirărie, s. - primărie
bdițășită, adj. - șmecheriță (de la "b(d)itan" - bandit, șmecher)
becisnic(ă), s., adj. - bicisnic, dar și periculos, primejdios, -oasă
besadă, s. - vorbă
beteu, *beteie*, s. - bățuri
beteșug, *beteșig*, s. - boală
bicaș, *bdicaș*, s. - piatră
birtășită, s. - crâșmăriță
blândușă, s. - brândușă
blem, interj. - haide, să mergem
boată, boate, botă, s. - băta, băte
bob, s. - plantă leguminoasă înrudită cu mazărea
bobdi, s. pl. - bobi, boabe de căutat de noroc

bocotan, s. - bogătan, bogat
bogare, adj. - bogat (mare)
boicoși, vb. - a se rări (a se năpăsti)
bold, s. - prăvălie
bolfă, s. - umflătură, bubă
borcut, s. - apă minerală
boreasă, s. - boiereasă, nevastă
boron, s. - animal marin fantastic (morun)
bosorcău, s. - vrăjitor
botei, s. - turmă, mică, de oi
boticuță, s. - dim. de la botă, băta
boț, s. - un fel de "perișoare" din aluat, care se pun în supă (zamá), dar folosite și de fete, pentru ghicirea ursitului
boțotină, s. - umflătură, bubă
brăcinar, s. - sfoară cu care se leagă izmenele, cioarecii
brădănaș, s. - brăduleț
brâncă, brânci, s. - mână, mâini
broză, s. - bicarbonat
bucate, s. pl. - recoltă, în general mălai, grâu, cartofi, dar și poame
bucin, s. - butuc la roată
buciulie, s. - măciulie
budacă, s. - vas mare de lemn folosit la stână
budăi, s. - butoi
bughet, bugăt, adv. - destul
bujdei, s. - construcție specială pentru uscat fructe
burac, s. - sfeclă (furajeră)
burduhos, adj. - cu burtă mare
burdușal, s. - burdușel
but, s. - drum

C

cantă, s. - ulcior, ceașcă mai mare
canură, s. - bucăți din câlți, fuior, lână
cartaboș, s. - caltaboș
carte, s. - scrisoare
cavei, s. - cafea
călbază, s. - gălbează
căptiță, s. - căpiță, "botă de ~" - par de 3-4 m. cu care, băgate dedesubt, se cară căpițele până la clăie sau la șopru cu fân
căpuc, s. - căpuș, dim. de la "cap"
cărărabă, s. - gulie
căruie, s. - cărăruie
căsan, s. - om din casă, de-al casei
căta, vb. - a ghici, a căuta
cătă, prep. - către
cățan, sâtișel (de făină), s. - covățică (este și de cumpărat), dar nu este sâdeșcă, ci un fel de strecurător mic
căuaci, coaci, s. - fierar
căucie, căocie, căuăcie, s. - fierărie
căjmă, s. - crâșmă
cânta, vb. - a jeli, a boci, a plânge
cârcă, în ~, s. - în spinare
cârceie, s. - vâtrai de la cuptor
cârjă, s. - cărje, dar și sprijin
cârți, vb. - a comenta, a lătra
cârțai, vb. - a scârțâi
câșmă, s. - crâșmă, cârciumă
câtilin, câtilinaș, adv. - încet, încetișor
ce, conj. - ci
cei, vb. - cer, de la vb. "a cere"
ceiea, pron. - cealaltă
cenușer, s. - cârpă în care se pune cenușa pentru a face leșie.
ceptinu, s. - piaptân
chehe, s. - v. tehe
chiminoc, s. - chimion
ciont, s. - os
ciopor, s. - grup, botei (de oi)
cirui, vb. - a se desface în apă până la consistența unui cir
ciudi, vb. - a se mira
ciunta, vb. - a rupe, a (se) găta

ciupă, s. - vană de lemn, azi de plastic, în care e scăldat (ciupăit) copilul până e mic, până la 1 an, 1 an și jumătate
ciupăi, vb. - a îmbăia, a face baie copilului mic în ciupă
ciupoasă, adj. - nepieptănată, plină de ciupi
ciur, s. - broderie
clociump, s. - piron, pociump
coale, adv. - acolo, atunci, aici
coc, s. - cocoașă
cocon, s. - copil
colejnă, s. - un fel de debara, acoperită, dar neînchisă, unde se crăpau lemnele de foc. Uneori devenea și "parcare" pentru car
coleșă, s. - mămăligă
clop, s. - pălărie
clopotaș, s. - clopotar
coc, *coci*, s. - colăcei
colț, s. - motiv geometric, brodat
copârșeu, s. - sicriu
cóptil, s. - copil din flori
corbaci, s. - v. scorbaci, bici
corci, s. - rădăcini cu tulpină încă mică
corleț-e, s. - ochiurile de la ițe
corn, s. - (la construcția casei) trunchi de brad, așezat piramidal, pentru acoperiș; colț; corn
cornurel, s. - colțurel
cornuș, s. - cozonac
corpora, vb. - a încorpora
cortel, s. - tabără de corturi
corti, s. - a dori, a vrea
cosăle, s. - cosele, cusături
coscă, s. - cub de zahăr, "mnere ~" - zahăr cubic
coscușă(e), s. - cubuleț
costei, s. - coștei, coteț
coșniță, s. - coș
cota, vb. - a căuta
cotoz, s. - balmoș
cotroape, s. - hărtoape
Crăciunul Bătrân, s. - Crăciunul după calendarul vechi, 6 ianuarie
credinți, vb. - a se logodi
crei, s. - creier
cronc, s. pl. - corb
cujălcă, s. - furcă de tors, cujelcă
cunti, vb. - v. "încunți"
cura, vb. - a alerga
cură, vb. - a curge
cureti, curechi, s. - varză, "cureti umplut", "brozbuțe, purcei, găluște" - sarmale
curte, s. - curte, ocol, odor; casă (de piatră)
cușcuță, s. - dim. de la cușcă, colivie
D
dăbălat, adj. - lăsat în jos ("buză ~")
dărab, s. - bucată
de, *da'*, conj. - dar
dedesit, - îndesat
dejđina, vb. - a despica, a rupe
d'em, s. - ghem
demnica, vb. - a tăia în bucăți, a dumica
depărcior, depărtior, adv. - departe
dep ce, loc. adv. - de ce, diptu ce, dip' ce, pentru că
deștide, vb. - deschide
detilini, adv. - separat
deț, s. - păhărel de horincă (25 sau 50 gr.)
dezneca, vb. - a dezîneca
dibol, s. - bivol
diboliță, s. - bivoliță
dindă, s. - ghindă
dipt, diptu, prep. - pentru
dișin, s. - vișin
diță, s. - viță

dișăl, s. - vișel
dișea, s. - vișea
dobă, s. - tobă
dohănaș, s. - fumător
doici, vb. - a îngriji
dorovăf, vb. - a face curat, a vărui
dostit, vb. - dospit
draniță, s. - șindrila de lemn
drăguț, s. - iubit
drănicioară, s. - draniță, șindrila
drăniți, vb. - a șindrili
dricar, s. - pat, dar și car mortuar
druscă, s. - domnișoară de onoare
dub, s. - păr
dubos, adj. - păros
dubravnic, s. - dumbravnic, plantă foarte mirositoare
dupăolaltă, adv. - repede, una după alta
durăi, vb. - a rostogoli
durătură, s. - resturi de la lemnele geluite
duriță, s. - rostogol, de la "a durăi", a rostogoli
duroare, s. - durere
durni, vb. - a dormi
durzău, s. - pin

E

eară, conj. - iar, iară
en, ien, interj. - ia, iată, "ia uită-te"

F

fărină, s. - făină
fărtai, s. - bucată, sfert
fățoaie, s. - față de masă
fășcăi, vb. - a fluiera
fermecătoare, s. - vrăjitoare
feștanie, s. - sfeștanie, sfințirea casei
fideu, fedeu, s. - capac la oală
finge, s. - cană (de porțelan)
firispor, s. - rumeguș
fodri, s. - cu ornamente și ciucuri
forcoti, vb. - a clocoti
forozaș, s. - control medical
frâmbdie, frâmbde, s. - frânghie
frice, s. - frică
fund, s. - în expr. "a de căpătâi", broderie pentru fețele de perină care se pun pe rudă sau pe pat; fund, capac

G

gata, adj. - gătit, -ă
gatii, s. - izmene țărănești
gazdă, s. - stăpânul gospodăriei, bogat, înstărit
gălușcă, s. - sarma
găta, vb. - a se împodobi, a se îmbrăca de sărbătoare
găzdui, vb. - a gospodări, a organiza lucrul
găzdoie, s. - gospodină
gândac, s. - șarpe
gărdi, vb. - a lătra
gârmoz, s. - botă din ~ (?)
gegerată, adj. - degerată
gerunte, s. - genunche
ghezăș, s. - tren
ginars, s. - v. vinars
glajă, s. - sticlă, uiagă, oiagă
godinaș, s. - purcelaș
gomoloz, s. - dăunător ai grâului, tăciune
groștior, s. - smântână
groștioros, -oasă, adj. - smântânos, -oasă
grumbdi, vb. - a supăra, a necăji

H

halubă, s. - haină
haluște, s. - tăieței de casă, tăiați în formă de dreptunghi, pentru a fi gătiți ca atare; găluște; sarmale
haram, s. - dezordine, împrăștiere, neorânduială, "o rămas de ~" - a nimănui

harnic, adj. - bine făcut; harnic
haznă, s. - folos
hăizaș, s. - acoperiș
hălădui, vb. - a locui, a sta (pe undeva)
hăpt, adv. - tocmai
hăstrini, s. - străini
hățel, s. - hăț
hălboană, s. - bulboană, loc adânc în râu
hăți, vb. - a apuca, a prinde
hecelă, s. - hreabăn pentru lână
hegni, vb. - a da
heini, vb. - a împinge înapoi
heli, s. - loc, fel
heteag, s. - birjă, hintei
hi, vb. - a fi
hia, s. - trebuință, nevoie
hiaba, heaba, adv. - degeaba, în zadar
hiară, s. - fiară
hiteu, s. - căruță, caleașcă, trăsură
hir, s. - veste
hireș, adj. - frumos, mândru
hitioan, hiteoan, adj. - svelt, "harnic"
hodrânci, vb. - a se scutura
hofer, s. - călău, om de nimic
holtei, s. - fecior, neînsurat
hopălui, vb. - a scutura vasul înspre înainte în așa fel încât conținutul să se amestece și să sară hoaspele, adică pleava
horincă, s. - țuică, "pălincă"
hrebăn, s. - racilă
huc, adv. - tot, în expr.: tăte ~ - absolut totul
huci, s. - pădure tânără
hulă, s. - ocară
hulpe, s. - vulpe

I

ibdi, vb. - a iubi
ibdit, s. - iubit, drăguț
ié, pron. - ea
iestimp, estimp, adv. - în acest an
iezăriță, s. - floare de munte
ijdăni, vb. - a se arăta, a se ivi
indrea, s. - andrea
iosag, s. - avere imobilă, avuție
iuî, vb. - a striga, a chioti
iuît, s. - chiot
izdi, vb. - a izbi

J

incunti, vb. - a se obișnui
indesoare, s. - constipare
indesorit, adj. - îngrecat, constipat
infățășel, adj. - infășat, infășătel
insări, vb. - la început/sfârșit de șezătoare, fetele se "însăresc", se împrietenesc cu feciorii
intie, vb. - de la a închina, să închine
intieșel, adj. - împodobit
intina, vb. - a închina, a se murdări cu tină, noroi
int-un picior, loc. vb. - "a se încălța ~": a se încălța cu dreptul la stângul și invers, cu stângul la dreptul
inzita, vb. - a provoca, a-l învăța pe cineva (să facă ceva), în expr. "l-o înzitat" - l-o tocmnit să facă ceva; "s-o-nzitat la..." - s-o învățat la...

jufă, s. - semințe de dovleac prăjite pe sobă și zdrobite foarte mărunț în mojar (piuliță)

jurat, s. - avocat, judecător

L

la, vb. - a se pieptăna, a spăla haine
laiță, s. - laviță
laște, s. - un fel de tăieței dreptunghiulari
lat, s. - unitate de măsură pentru pânză
lăcăstui, adj. - a ascunde
lăcrămi, vb. - a lăcrăma
lăsare, s. - Lăsatul secului
lășcușă, s. - tăieței
lătoci, vb. - a lotoci, a se bălăci în apă cu zgomot.
lături, s. - feciori din alte sate
lăturni, vb. - a căuta, a cerceta (laturile)
lăzaștină, s. - loc defrișat
leasă, s. - parte a gardului de nuiele; la stână este "poarta" de la intrare în staor
lebejoară, s. - lebedă
lecriș, s. - suman, pieptar
lepedeu, lipideu, s. - cearceaf
leșcă, s. - bucată de draniță sau lemn, lată la un capăt
leț, s. - stinghie (de brad)
lictar, s. - magiun, dulceață de prune
liptie, s. - clătită, lipie
livegioară, s. - dim. livadă
lotru, adj. - isteț, glumeț, dar și hoț
luhău, s. - spirt sanitar, peiorativ: băutură
lumnină, s. - lumină, lumânare
luști, vb. - a desface boabele de porumb de pe cucuruz

M

ma', s. - mamă (la vocativ)
mai, s. - ficat
maistăr, s. - meșter
marțian, adv. - în martie (expr. "în ~")
mazăre, s. - fasole, mazăre
măderan, s. - măgheran
mămăleoară, s. - dim. de la mamă
mărhaie, mărhai, s. - vită (cornută)
mărândău, s. - copil din flori
mărior, mărioară, adj. - mărișor, mărișoară
mărturie, s. - târg
măruntaie, s. - mațe
mărunti, s. - mănunchi
măsoaie, s. - față de masă
măzărîtă, s. - mazăre
mânânțel, adj. - mărunțel
mândru, adj. - frumos, hireș
mâni, adv. - mâine
măță, s. - mățișor (de salcie)
mé, pron. - mea
mejdă, s. - hotărnicie, loc de separare a pământului între vecini
merinjoară, s. - diminutiv de la merinde
mesteca, vb. - a amesteca
mezin, -ă, s. - copilul cel mai mic
mezies, s. - vecin, megies
milostive, s. - iele
mintă, s. - mentă
minten, mintenaș, adv. - imediat
mititioc, adj. - mititel
mnea, mnele, s. - mielușea, miele, mielușele
mnel, s. - miel
mnere, s. - miere, zahăr
mneriu, mneriu, adj. - albastru (un fel de...)
mnez, miez, adv. - miez, mijloc, ("mnez de cale", "mnez de pâine"); puțin, un pic
mnijeii, s. - nigei
mninosi, vb. - a mirosi
mninune, s. - cucuvea

mniță, s. - lână (în special tunsă de pe miei)
moare, s. - zeamă de varză
moașă, s. - moașă (la nașteri), bunică
mohorât, adj. - negru, întunecat
mojar, s. - piuliță
mol, s. - mâl
molcică, adj. - dim. de la moale
molin, s. - mălin
molos, moloasă, adj. - mălos, - ă
mondroc, s. - hrană (ovăs, otavă) pentru cal
morar, s. - mărar
morat, adj. - murat
morcozi, s. - morcovi
moșacă, s. - bunicuță
motroască, s. - sucitură din cârpă, prosop sau altceva
mucedu, vb. - a mucezi
muroi, moroi, s. - strigoi
musai, adv. - obligatoriu

N

napti, s. - napi
nădăi, vb. - a-și da seama, a înțelege
năframă, s. - batic
năframuță, s. - batistă
nătrățât, adj. - botezat pe jumătate
năzdravân, adj. - năzdrăvan, fermecat, cu puteri supranaturale
ne'-en, loc. vb. - iată
nealcoș, adj. - măreț
nelcoșie, s. - măreție
nedejde, s. - nădejde
nemeș, s. - nobil
nevestie, s. - măritiș, a fi nevestă
neviscă, s. - nevăstuică
ngă, prep. - lângă, "să zie-ngă mine"
nintă, s. - mentă
noii, num. - nouari, în expr. "se iau ~", se iau câte nouă

O

oară, s. - oră
oareunde, oriunde, adv. - undeva
oblu, oablă, adj. - drept, dreaptă
obroc, s. - ofrandă, plată, mită
ocol, s. - ogradă
odor, s. - curte, ocol
Odote, s. - Dochia, Eudochia
ogoi, vb. - a stămpăra, a alina, a stinge, a potoli
ogorî, vb. - a prăși
oiagă, s. - v. glajă
ol, s. - vas, oală
oloi, s. - ulei
oloi de rujă, - ulei de floarea-soarelui
oloi de sâmburi, - ulei de semințe de dovleac
oltoan, s. - pom fructifer, altoi tânăr
oltoit, adj. - altoit
oltoni, vb. - a altoi
omac, s. - plantă
omini, vb. - a respecta
or - particulă vb. pentru viitor; și, conj. "ori", "sau".
orândă, s. - soartă, ursită, noroc
orfani, vb. - a lăsa orfan
oricare, pron. - cineva
orice, pron. - ceva
osâmbri, vb. - a se încheia, a termina contractul păcurarilor
ostoi, vb. - a ogoi, a alina
otrăzi, vb. - a otrăvi
ozălit, adj. - ofilit, supărat, întristat

P

paie, vb. - a părea, (să) pară
paler, s. - îngrijitor de drumuri
pancovă, s. - un fel de gogoși, frământate cu drojdie și coapte în cuptor; domnește se zice "spirală", dar, de fapt, sunt pâinișoare mai mici, în care se

pune și zahăr mult
pă, prep. - pe
păcliș, vb. - a nenoroci, a schilodi
pălant, s. - gard de scânduri late, așezate orizontal
pălni, s. pl. - palme
pănușă, s. - pănușă
păr, s. - cașmir, pânzătură/sumnă de ~ - năframă, fustă de cașmir.
părăsătură, părăsitură, s. - lucru părăsit, care nu mai e de folos
pătur, s. - pătut
păzi, vb. - a grăbi
p'ângă, loc. prep. - pe lângă
pân, prep. - prin
pântre, prep. - printre
pânzătură, s. - năframă, dar și zadie
pârpăriță, s. - tavă unde cad grăunțele în râșniță
pe, adv. - prea
pec, s. - brutărie (ieșit din uz)
pe loc, adv. - acum, imediat, repede
pescoaie, s. - peștioaică
petea, petele, s. - panglică
petre, prep. - pre de, lângă
picioc, s. - cartof
pismă, s. - pizma
pistrioaie, pistrii, s. - pistruie
plagă ("de-a plaga"), s. - joc în priveghi
plezi, vb. - a plivi
poci, vb. - de la a putea: pot, poți
poelui, vb. - a (se) liniști
podoimă, s. - piatră de bază la râșniță
podisor, s. - dulap, armariu, almar
ponoși, s. - tălpigi (la războiul de țesut)
poptir, poptiroș, s. - hârtie
porodic, s. - roșie (tomate)
porție, s. - impozit
porunci, vb. - a da de veste, a vesti
potcă, s. - belea, "prilej" mare
potcozi, potcodi, vb. - a potcovi
poticarăș, s. - farmacist
potică, s. - farmacie
potoli, vb. - a potoli, a stinge, a ogoi
poturi, poturele, s. - picățele
pranec, s. - mai de lăut rufe
prăbăli, prăbălui, vb. - a încerca
prășcău, s. - vagabond, om de nimic
pre de, perp. - lângă
prestol, s. - pistol
pretitură, s. - fundație
prilaz, s. - pârleaz
prilej, s. - întâmplare rea; ocazie; unii suduie "Du-te-n prilej!"
pripirică, s. - prepeliță
prismă, s. - prispă
produh, s. - copcă în ghiață
plisă, s. - loc mai adânc în râu
ptele, s. - piele; expr.: "câtă le lua ptelea" - cât puteau bea, din abundență
ptilă, s. - pilă
ptisoc, s. - nisip, arină, pisoc
ptiroșcă, s. - gogoșele mici, sarma, gălușcă
ptită, s. - pită, pâine
ptiuă, s. - piuă
pudăr, s. - pudră, ruj
pudărele, s. - cosmetice
pui, s. - bob ("~ de mazăre")
pum, s. - pumn
pumnișori, s. - partea de lângă palmă a mânecii de la cămașă, ormanentată specific
pupăză, s. - împletitură, în trei, din aluat
pup, pupti, s. - pâinițe mici
putrezie, s. - putrezire
puturos, adj. - leneș

R

rașpău, s. - pilă pentru curățatul copitei

răcnă, s. - răcnet
răgută, s. - recrut
rămas, s. - văduv
rămăști, vb. - a rămâne
rărunchi, s. - rărunchi
răsteuță, răstăuță, s. - macaroane, toșmagi (tăieței de casă)
răștira, vb. - a resfira, rășchira
rătez, s. - lăncișor
rătită, s. - răchită
rândui, vb. - a orândui, a aranja, a destina (rânduit - destinat)
rânduna, s. - rostogol, rotitor, "de-a-~" - de-a rostogolul, de-a durița
rânteza, vb. - a râncheza
respicat, adj. - despicat, clar, răspicat
roapiștea, onomatopee - a da roată
roituri, s. - găurele în partea de jos a gatilor
roșă, -e, s. - ornament geometric pe fus sau pe alt obiect de lemn
roștari, s. - răzătoare
roștălu, vb. - a rade
roștăluit, adj. - dat pe răzătoare
rozmalin, s. - rozmarin, rujmălin
rudă, s. - zăludă, proastă, dar și bârnă de lemn așezată orizontal pe peretele cel mai lung al casei; pe rudă se așează țoluri, fețe de perină, cergi etc., tot ce ține de zestrea fetei
rug, s. - măcieș
rugăță, s. - dim. de la rug, măcieș
rujă, s. - floare, roză, floarea-soarelui
rujmălin, s. - rozmarin
rumenit, -ă, adj. - pudărit, -ă, rujată
rupturit, -ă, adj. - brodat, -ă

S

s, - "f" în multe cuvinte (vb. a fi, s. fiu, fiică, fir, trandafir etc.)
sansiu, s. - saschiu, safiu
sarcă, s. - țarcă
săcreată, adj. - secretă, necăjită, îndurerată
său, s. - seu
săvârșit, s. - sfârșit
sâmbraș, s. - asociat
sâmbrie, s. - salariu, plată
sări, adj. - sărbătore a șezătorii
sătă, s. - sită
săț, vb. - sunteți
scăldușă, s. - scaldă, baie
scârbă, s. - ceartă
scărdit, adj. - scârbit
sclintitură, s. - scrântitură
scobori, vb. - a cobori
scof, -uri, s. - acoperiș
scorbaci, s. - bici
scovarză, scoverzi, s. - clătite
scrije, s. - felie
sechereș, s. - om care umblă cu caii (ieșit din uz)
sert, seartă, adj. - fiert, -ă
ser, s. - fier
serbe, vb. - a fierbe
serbinte, adj. - fierbinte
serince, s. - spor, fericire
sfetăr, s. - pulover
sfințit, s. - asfințit, amurg
sfredel, s. - burghiu
si, hi, vb. - a fi
siară, s. - fiară
sie, vb. - conj. vb. - "a fi", fie
Silip, s. - Filip
sin, -ă, s. - fin, -ă (a(l) nașului) de cununie sau botez
sintirim, s. - cimitir
sior, s. - fior
sir, s. - fir
sirisău, s. - fierăstrău
siu, siucă, s. - fiu, fiuț, -ă

slop, s. - groapă
slujit(ă), adj. - sfințit(ă)
so, pron. - său (tată-so)
socăciță, s. - bucătăreasă (la nunți, la înmormântări)
sodomni, vb. - a omori
sopon, s. - săpun
soția, s. - însoțitor, și masc. "soț"
spăma, *spăgmă*, s. - ață, puțin mai groasă, făcută din fuior
stan, s. - spatele de la suman de pănură, de la cămașă
staor, s. - staul
stat, s. - statură
stazilă, s. - stavilă
stătut, s. - stătământ, casă
stăori, vb. - a face staul/staor, a-și face rezidență, a stabili stâna (într-un loc anume)
stânjar, s. - stejar
stărți, vb. - a seca, a stărpi, a distruge
stic, s. - spic
stin, s. - spin
stolnic, s. - pâine frumos ornamentată; se face pentru Crăciun sau la nunți
streșina, vb. - a strănuta
stropși, vb. - a muri, a se întâmpla ceva foarte rău, un fel de predestinare în rău
sudița, vb. - sughița
suflet, s. - în expr. "a lua de suflet" - a adopta
sugnă, sumnă, s. - fustă de cașmir
sum, vb. - sunt
supre, conj. - să se, (pentru) ca să; spre, asupra, deasupra, către, înspre, "era ~seara de Bobotează", "în sara de ~Sânziene".
surător, adj. - înșurat
surcalău, s. - ac mare, de oțel, pentru găurit/cusut hamuri, piei etc.
surupa, vb. - a surpa
sustina, vb. - a suspina
susuoară, s. - subsoară
Ș
șaitău, s. - instalație de lemn pentru stors struguri
șar, s. - piatră de culoare albastră, sfărâmițoasă de râu, mal
șatră, s. - prispă, pridvor, tarabă.
șăs, s. - șes
șindilă, s. - șindrila, draniță
șirincă, *șărinică*, s. - năframă, basma
șogor, *șogoriță*, s. - soțul/soția la un frate/soră a mirelui/miresei
șohan, adv. - niciodată
șohănit, adv. - niciodată
șolboc, s. - cazarmă
șor, adj. - urât
șorî, vb. - a înnegri, a însemna, a urâți, a îmbolnăvi
șorubă, - colțari metalici la potcoavele cailor (pentru drum de iarnă); potcoave cu ~ - potcoave cu vieda
șpir, s. - lanț
șpor, *șpori*, s. - sobă
șpur, s. - copil din flori
șteap, s. - bucată de lemn, vreasc
ștedie, s. - ștevie
ștepui, vb. - a arunca (cu bucăți de lemn)
știmă, s. - ființă supranaturală, rea
știmba, vb. - a schimba
știmp, s. - stâlp
știop, s. - un șchiop (măsură, între degetul mare și arătător)
știuhă, s. - uscătoare
ștrimp, *ștrimpf*, *ștrimpți*, s. - ciorap (de lână)
șuc, s. - bucată de brânză sau mămăligă luată și strânsă (rotunjită) în mână;

nod mai mare, făcut la un capăt al ștergarului
șuhănită, adv. - niciodată
șuiera, vb. - a fluiera
șut, *șută*, s. - oale cu cornițe foarte mici
șuvei, s. - băț scurt

T

talian, s. - italian
taljer, s. - farfurie de porțelan, talger
tăietor, s. - butuc cioturos, pe care se tăiau/crăpau lemne de foc. Putea să fie și orizontal, adică un lemn mai lung, și mai tare, sau chiar butuc
tămădi, vb. - a tămădui, a vindeca
tăroasă, adj. - însărcinată, grea, îngreunată
tăruș, s. - zipt, vipt, sacul de dus cereale la moară
tăt, *tătă*, adj. - tot, toată
tălui, vb. - întâlni
târnaș, s. - șatră, pridvor
teară, s. - război de țesut
tehe, s. - boală de plămâni la cai
teică, s. - coteț
teltui, vb. - a cheltui
temniță, s. - închisoare, pivniță
tept, s. - piept
t'epțar, s. - cojoc, pieptar
tepsă, s. - tavă de copt pâine
teptăna, vb. - a pieptăna
teptănătoare, s. - pieptănătoare
terhet, s. - încărcătură, bagaj
ticlăzău, s. - fier de călcat
tidru, s. - tuia
tierti, *terti*, s. - livadă, câmpul din apropierea casei
tigneală, *tiheală*, *ticneală*, s. - liniște
tignit, -ă, adj. - liniștit, -ă, tihnit, -ă
tihnă, s. - liniște
tihni, vb. - a (i) cădea bine, a (i) place
timiteu, *temeteu*, s. - cimitir, sintirim
tină, s. - noroi, lut noroi
tinoasă, adj. - noroioasă
tipă, s. - pipă
tipăi, vb. - a pipăi
tipărat, adj. - piperat
tiperi, s. - piper
Tiralexa, s. - kir eleison, Domnul fie lăudat
tistaș, adv. - întocmai, acuma
tizăroi, s. - floare de munte
tizeș, s. - organizator al dansului
tizmaș, s. - pizmaș, dușman
tizma, s. - pizma
toc, s. - toc; butoiuș mic, pentru sare, brânză; a toca, a sfărâma, a nimici ("i-o bătut ~", "i-o dat un toc de bătaie")
toî, vb. - a altoi, a bate
tomală, s. - tocmeală, ospăț înainte de nuntă, credință, ospăț de logodnă
tomna, adv. - tocmai
tomni, vb. - a tocni
tomnită, adj. - împodobită
ton, s. - butoi
tonișor, s. - butoiuș
torturea, s. - turturea
tra, vb. - a trage, a zice (în ceteră)
trăsură, s. - trăsătură, cusătură specială
trâmbdita, vb. - a trâmbița
trâmbdită, s. - buciun, trâmbiță
tré, vb. - a trece
trupină, *tultină*, s. - tulpină
tuie, vb. - imperativul de la a tuna, a trăzni
tuleu, s. - tulpină de porumb (mălai)
tumna, adv. - tocmai
tun, s. - tun, tunet: "ploaie cu ~"
turduluca, vb. - a rostogoli
țâpa, vb. - a arunca
țâpoti, vb. - a țipa, a striga

țâpou, s. - stolnic
țâțoc, s. - cep
țitruș, s. - tidru, tuia
țoală, s. - covor uzat, cergă uzată. Se pun pe cai, boi, iarna, când este rece și sunt asudați, să nu răcească.
țoc în poc, loc. prep. - expr. militară: cu totul la el
țol, s. - covor
țolină, s. - peiorativ de la țol (covor), țoală.
țurgălău, s. - zurgălău, zdrangăn, fus cu țurgălăi, care țurgăluiește, zdrângănește: îmbinare specifică de bucățele de lemn, fără cuie, care, la tors, sună
U
uiagă, s. - sticlă
uimă, s. - umflătură, bubă
uișag, s. - glumă
ulăcuță, s. - ulcicuță, căniță
ulcică, s. - cană
ulcior, s. - excrescență la ochi
umăt, s. - omăt
unteș, s. - unchieș
urdi, vb. - a orbi
uscățele, s. - se fac din aluat frământat cu drojdie și sunt mici, ca și napolitanele, dar cu formă romboidală (aproximativ), coapte în cuptor sau pe sobă, în "oloi"
uspătoi, s. - ospătoi, oaspeți
uspăț, s. - ospăț
uștioară, s. - ușă mică, porțiță (de la intrarea în curte)

V

văcui, vb. - a viețui
văji, vb. - a potrivi, a (se) înțelege
vâlcioară, s. - vâlcea
vâlfă, *vâlvă*, s. - presimțire, duh inspirator
venitoriu, s. - viitor
verigă, s. - verighetă, inel
verin, s. - venin
versu, s. - vers
vezunie, s. - vizuină
Viflaim, s. - Bethleem
vinars, s. - țuică, horincă
vizități, s. - vizite medicale
vo, adj. pron. - vreo, câteva, niște
vrestate, s. - vârstate (și zile de dulce)
vubrea, s. - monetă, rublă (ruble)
vut, vb. - vrut

Z

z, - "v", în general: vb. a veni, s. vin, viță (de vie, de neam), adj. viu
zamă, s. - zeamă, dar și supă/ciorbă
zapist, s. - funcționar, secretar, notar, care știe scrie frumos
zăbăzi, *zăbăzi*, vb. - a întârzia
zăce, vb. - a zice
zboicoși, vb. - a năpârli, a se rări
zdera, vb. - a plânge
zdici, s. - bici
zdicî, vb. - a zbici, a usca
zemintită - s. - caș (de vacă) cu groștior
zerme, *zerni*, s. - șarpe, vierme
zgaldazină, s. - umflătură, bubă
zidere, s. - videre, găleată pentru apă
zin, s. - vin
zină, s. - vină
zini, *zîni*, vb. - a veni
ziu, *zie*, adj., s. - viu, vie (dar și viță de ~)
zmicea, *smicea*, s. - crenguță fragedă
zminti, vb. - a clăti, a deranja
zodier, s. - zodiac
zunzet, s. - zumzet
zvinti, - zvânti
zvorac, s. - izvoraș